

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
 Кафедра філософії

УЗГОДЖЕНО

Декан Факультету лінгвістики
та соціальних комунікацій

_____ Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ
 «01» _____ 09 _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ А. Полухін
 «08» _____ 09 _____ 2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Філософія»

Для освітньо-професійних програм першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти за усіма
спеціальностями

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	Л	ПР	ЛЗ	СР С	ДЗ / РГР / К	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	4	105/3,5	17	34	—	54		--	Екзамен 4 с.
Заочна	4,5	105/3,5	8	4	--	93	КР- 5 с.	-	Екзамен 5 с.

Індекс НБ- №Ф-№С/21, НБ- №Ф-№С/22, НБ- №Ф-№С/23

Індекс НБ-№Ф-№С.з/21, НБ-№Ф-№С.з/22, НБ-№Ф-№С.з/23

СМЯ НАУ РП (12.01.10-01)-2023

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 2 із 28	

Робочу програму навчальної дисципліни «Філософія» розроблено на основі Національної рамки кваліфікацій (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 519), стандартів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 27.11.2019 з приводу гуманітарної складової освітнього процесу, дотримання мовного законодавства та інших законів України, освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в Національному авіаційному університеті, навчальних та робочих навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра за денною та заочною формами навчання, відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили:

професор кафедри філософії _____ Любов ДРОТЯНКО
доцент кафедри філософії _____ Олександра МАТЮХІНА
доцент кафедри філософії _____ Марія АБИСОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на кафедрі філософії, протокол № 9 від «30» __06__ 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Любов ДРОТЯНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол №7 від «06» _09____ 2023 р.

Голова НМРР _____ Анжеліка КОКАРСВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» погоджена гарантими освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема, щодо місця, мети, завдань та змісту цієї навчальної дисципліни для досягнення цілей та програмних результатів навчання, а також здобуття компетентностей, передбачених цими освітньо-професійними програмами, в контексті формування світоглядних і громадянських якостей здобувачів вищої освіти, їхніх морально-етичних цінностей та їхньої загальнокультурної підготовки, формування у них методологічних основ для подальшого критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та навчання.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Компетентності та результати навчання, які дає можливість здобути та, відповідно, досягти навчальна дисципліна.....	5
1.3. Міждисциплінарні зв'язки	7
2. Програма навчальної дисципліни	7
2.1. Зміст навчальної дисципліни	7
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	7
2.3. Тематичний план	11
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)	13
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену	13
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	13
3.1. Методи навчання	13
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	13
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	14
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	15

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 4 із 28	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Назва дисципліни» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Філософія» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх галузей знань та спеціальностей..

Метою викладання дисципліни є освоєння студентами основних концепцій, понять, методів світової філософії та її історії, отримання вмінь їх самостійного застосування в безпосередній практичній та науковій діяльності, навичок орієнтації у складному світі на основі вироблення сучасного науково-філософського світогляду. Філософська підготовка студентів є важливою складовою формування сучасного фахівця для оволодіння майбутньою професією

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння основними положеннями дисципліни;
- засвоєння засобів філософського аналізу проблем людського життя та розвитку науки;
- навчитися самостійно обґрунтовувати, аргументувати та ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами, які пов'язані з професійною діяльністю спеціалістів цивільної авіації.

Програма погоджена гарантами освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема, щодо місця, мети, завдань та змісту навчальної дисципліни «Філософія» для досягнення цілей та програмних результатів навчання, а також здобуття компетентностей, передбачених цими освітньо-професійними програмами, в контексті формування світоглядних і громадянських якостей здобувачів вищої освіти, їхніх морально-етичних цінностей та їхньої загальнокультурної підготовки, формування у них методологічних основ для подальшого критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та навчання.

1.2. Компетентності та результати навчання, які дає можливість здобути та, відповідно, досягти навчальнодисципліна.

Навчальна дисципліна «Філософія» разом з іншими освітніми компонентами кожної освітньо-професійної програми, де вона викладається, дозволяє досягати

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 5 із 28	

визначених освітньо-професійною програмою програмних результатів навчання, що насамперед корелюються із досягненням загальних компетентностей – універсальних компетентностей, що не залежать від предметної області, але важливих для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку.

До таких загальних компетентностей, які прямо чи опосередковано пов'язані з загальними компетентностями, передбаченими кожною освітньо-професійною програмою, належать, зокрема, найбільш актуальні для кожної спеціальності загальні компетентності з Проєкту Європейського Союзу «Тюнінг – Гармонізація освітніх структур в Європі», зазначені в наказі Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 № 584), наказі Міністерства освіти і науки України від 13.06.2024 № 842 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» та стандартах вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

- на основі ґрунтового знання філософії розвивати здатність до абстрактного мислення, системного підходу, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, формувати самостійний стиль мислення, свою власну позицію;
- здатність застосовувати набуті теоретичні знання при аналізі нагальних проблем сучасного світу;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність приймати обґрунтовані рішення, розуміти їх соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки в професійній сфері;
- здатність усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність працювати в команді, досягати консенсусу, приймати спільні рішення;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність працювати автономно;
- здатність розробляти проєкти та управляти ними;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 6 із 28	

– визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків;

- прагнення до збереження навколишнього середовища;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості та будь-яких інших проявів недоброчесності.

За деякими освітньо-професійними програмами навчальна дисципліна разом з іншими освітніми компонентами дозволяє досягати визначених цими освітньо-професійними програмами спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, залежно від спеціальності, галузі знань та специфіки кожної такої освітньо-професійної програми.

До основних результатів навчання, які разом з іншими освітніми компонентами кожної освітньо-професійної програми дозволяє досягти навчальна дисципліна та які прямо чи опосередковано корелюються із зазначеними вище загальними компетентностями, а також є характерними для стандартів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за усіма спеціальностями, належать такі знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності та інші особисті якості:

- знати основний зміст, напрями філософської думки, класичну і сучасну вітчизняну та світову філософію, основні твори мислителів минулого та сучасні джерела світової і вітчизняної філософської думки;

- виявляти навички логічного, критичного, системного мислення, формувати свою власну позицію;

- розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти при прийнятті рішень, оцінювати результати діяльності та відстоювати прийняті рішення;

- самостійно аналізувати онтологічні, гносеологічні та методологічні проблеми;

- застосовувати теорії та методи філософії для розв’язання складних спеціалізованих задач в галузі точних та природничих наук;

- застосовувати теорії та методи філософії для розв’язання складних спеціалізованих задач в галузі економічних та гуманітарних наук;

- використовувати набуті теоретичні знання з філософії для аналізу необхідної інформації, обґрунтування управлінських рішень на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію;

- демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід;

- чітко, послідовно й логічно грамотно будувати свої міркування та переконливо робити раціональні висновки;

- здійснювати ефективне спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 7 із 28	

- виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;
- інтегрувати одержані знання для розвитку національної культури; гуманізму, демократії і особистого самовдосконалення.

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Філософія» доповнює фахові навчальні дисципліни при підготовці здобувачів освітнього ступеня бакалавр в якості теоретико-методологічної бази. Навчальна дисципліна «Філософія» взаємопов'язана з дисциплінами гуманітарного та природничого спрямування.

Знання та вміння, отримані під час вивчення даної навчальної дисципліни, використовуються у подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки студента.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1 Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме: навчального модуля №1 «Філософська пропедевтика», навчального модуля №2 «Філософські проблеми суспільства», кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль №1 "Філософська пропедевтика"

Інтегровані вимоги модуля №1:

Знати:

- особливості та характерні риси філософського мислення; структуру та основні функції філософії;
- історичні особливості виникнення філософії як теоретичної системи знань;
- основні принципи, закони, категорії діалектики;
- зв'язок поняття буття із людським способом самоутвердження в світі;
- проблематику основних філософських шкіл античної філософії, їхнє значення для розвитку сучасної філософії;
- природні та соціальні чинники виникнення та функціонування свідомості, її складові та функції;
- сутність людського буття; зміст понять «буття людини», «життя людини», «існування людини»;
- види, рівні та форми пізнання; особливості наукового пізнання;
- методи наукового пізнання, їхню класифікацію.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 8 із 28	

Вміти:

- Виділяти елементи філософського мислення, окреслювати функції філософії в суспільстві;
- застосовувати характеристики провідних філософських позицій до аналізу світоглядних ідей;
- осмислювати процеси, що відбуваються в природі та суспільстві, з позицій діалектичного розуміння дійсності;
- аналізувати рівні буття та їхнє розуміння у конкретних науках та філософії;
- застосовувати структурні одиниці свідомості для осмислення особливостей людського свідомого сприйняття дійсності;
- осмислювати основні складові людського способу буття для самооцінки та оцінки процесів життя;
- зіставляти між собою життєво-досвідне, наукове та художньо-мистецьке пізнання.

Тема 1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві.

Світогляд та його суспільно-історичний характер. Проблеми формування світогляду та його основні компоненти. Співвідношення побутового та наукового рівнів світогляду. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософський. Предмет філософії. Специфіка філософських проблем. Відношення “людина – світ” як основна проблема філософії. Функції філософії: соціокультурна, світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна.

Тема 2. Зародження філософії як теоретичної системи знань

Соціокультурні умови формування філософії як теоретичної системи знань. Розвиток ідей в натурфілософських школах Стародавньої Греції. Зміна філософської проблематики при переході до «високої класики». Софісти і Сократ. Філософська система Платона. Філософське вчення Арістотеля. Ідеї та школи завершального етапу розвитку античної філософії. Антична філософія про індивідуальне та суспільне благо, добродесність і відповідальність людини.

Тема 3. Діалектика як учення про розвиток

Два способи філософського осмислення світу: діалектика та метафізика. Діалектика та її історичні форми. Принципи, закони, категорії діалектики. Співвідношення законів діалектики та суспільних законів у діяльності сучасного українського суспільства. Закон єдності і боротьби протилежностей. Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін. Закон заперечення заперечення. Категорії діалектики: одиничне, особливе, загальне; явище і сутність; форма і зміст; причина і наслідок; необхідність та випадковість; свобода і необхідність; можливість і дійсність; ціле і частина; система, структура, елемент.

Тема 4. Філософське вчення про буття

“Буття” як філософська категорія. Єдність та структурованість буття. Специфіка людського буття: буття та існування. Категорія “матерія” у філософії.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія »	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 9 із 28	

Буття матеріального: природа і речі “другої природи”. Специфіка буття людини як речі серед речей. Буття індивідуалізованого та об’єктивованого духовного. Буття соціального. Проблема відповідальності особистості у бутті соціального. Філософська категорія “матерія”. Співвідношення філософського та природничо-наукового розуміння матерії. Рух, простір і час як атрибути матерії. Соціальний простір та соціальний час як форми буття людей у культурі.

Тема 5. Проблема людини у філософії

Поняття і сутність антропосоціогенезу: науковий, філософський і релігійний підходи. Єдність біологічного і соціального в людині. Основні концепції сутності людини як соціальної істоти. Людина, особистість, індивідуальність. Поняття цінностей. Основні цінності людського буття. Відповідальність і добродетельність як цінності. Моральна та правова відповідальність. Сенс життя людини: мета, ідеал та можливості реалізації. Співвідношення свободи, необхідності та волі в житті людини. Відповідальність та добродетельність як реалізація свободи людини в сучасному суспільстві.

Тема 6. Свідомість, її походження та сутність

Походження і сутність свідомості як проблема філософії, науки, релігії. Свідомість як відображення та конструювання дійсності. Предметність та ідеальність свідомості. Діяльність, мислення і мова. Структура свідомості: чуттєво-емоційний, емоційно-вольовий та абстрактно-логічний компоненти. Свідомість і несвідоме. Самосвідомість. Проблема формування свідомого ставлення особистості до відповідальної соціальної діяльності.

Тема 7. Пізнання та освоєння людиною світу

Поняття “освоєння” і “пізнання” у філософії. Основні форми освоєння людиною світу: духовно-теоретичне, духовно-практичне, предметно-практичне. Проблема істини у філософії. Процес пізнання як активне творче відношення людини до світу. Рівні пізнання. Суб’єкт та об’єкт пізнання, їхній взаємозв’язок. Проблема формування відповідального суб’єкта пізнавальної діяльності.

Тема 8. Особливості наукового пізнання. Наука як культурний і цивілізаційний феномен

Наукове пізнання та його особливості. Суб’єкт і об’єкт наукового пізнання. Особливості добродетельності в науковій діяльності суб’єкта пізнання. Прояви недобродетельності суб’єкта наукового пізнання. Поняття ідеального об’єкта в науці. Рівні наукового пізнання: емпіричний та теоретичний. Методи та форми наукового пізнання. Інтуїція і творчість у процесі пізнання.

Модуль №2 «Філософські проблеми суспільства»

Інтегровані вимоги модуля №2:

Знати:

- що таке суспільство і в чому полягають його основні функції;
- з яких елементів складається суспільство як цілісна система, що забезпечує соціальне життя людства;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 10 із 28	

- співвідношення прогресу та регресу;
- зміст поняття «культура» у філософії;
- структуру матеріальної та духовної культури, взаємозв'язок між ними;
- предмет і завдання філософії історії;
- основні філософські підходи до осмислення проблем спрямованості та сенсу історії, рушійних сил історії, ролі народних мас та особи в історії
- поняття Універсуму у філософії та науці;
- феномен глобалізації та осмислення його філософією;
- основні принципи концепції «сталого розвитку»

Вміти:

- аналізувати реальні процеси суспільного життя, пояснювати конкретними прикладами появи прогресу та регресу в розвитку суспільства;
- окреслювати внутрішні та зовнішні сили розвитку соціуму;
- пояснювати основні риси інформаційного суспільства;
- виявляти діалектику продуктивних сил та виробничих відносин як джерела суспільного розвитку;
- пояснити основні відмінності процесів людської історії від процесів природи;
- охарактеризувати особливості основних філософських підходів до проблеми періодизації історичного розвитку людства;
- пояснити причини виникнення та шляхи подолання глобальних проблем сучасності

Тема 9. Суспільство як форма спів-буття людей

Основні засади філософського розуміння суспільства. Природничо-географічний, економічний та соціально-культурний підходи до розуміння суспільства. Суспільство як форма спів-буття людей. Суспільне буття та суспільна свідомість. Внутрішні та зовнішні рушійні сили розвитку соціуму. Соціальна відповідальність людини і суспільний прогрес. Прояви недоброчесної поведінки як чинники суспільного регресу.

Тема 10. Суспільне виробництво як спосіб буття людини в культурі

Поняття культури у філософії. Культура як символічний світ людського буття. Поняття суспільного виробництва як виробництва людини. Матеріальна культура та її структура. Природа як джерело та середовище життєдіяльності людини, суспільства. Діалектика продуктивних сил і виробничих відносин. Сутнісні риси інформаційного суспільства.

Тема 11. Духовна культура суспільства та її структура

Феномен духовної культури. Специфіка духовного виробництва та духовної культури. Суспільна свідомість як результат духовної культури. Суспільна свідомість та її структура: рівні, форми організації та функціонування. Проблема формування духовної культури особистості, відповідального ставлення до цінностей національної культури. Поняття «масова культура», «елітарна культура». Прояви недоброчесності як ознаки антикультури. Корупційна і недоброчесна поведінка людини як прояви духовної хвороби суспільства.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 11 із 28	

Тема 12. Філософія історії

Історія як предмет філософії. Матеріальні та духовні чинники історичного процесу. Історична періодизація цивілізаційного розвитку людства: формаційний, цивілізаційний, осьовий, хвильовий підходи.. Співвідношення еволюції і революції у розвитку людства. Рушійні сили історії та проблема її сенсу. Роль народних мас і особи в історії. Поняття “народ”, “народні маси” у соціально-філософських теоріях. Співвідношення понять “історична особа” і “видатна особа”.

Тема 13. Стратегія майбутнього

Поняття Універсуму в філософії та науці. Глобальні проблеми сучасності: причини їхнього виникнення та шляхи подолання. Масове розповсюдження зброї, наркотиків та корупції як новітні загрози майбутнього людства. Феномен глобалізації. Осмислення глобалізації у філософії. Позитивні та негативні наслідки глобалізації. Концепція «сталого розвитку».

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль № 1 «Філософська пропедевтика»									
1.1	Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві	3 семестр				3 семестр			
		8	2	2	4	6	2	-	4
1.2	Зародження філософії як теоретичної системи знань. Ідеї та школи «високої класики» та завершального етапу розвитку античної філософії. Соціальне значення ідей високої класики та завершального етапу античної філософії для формування відповідальності та доброчесності особистості сучасного українського суспільства.	6	2	2	2	4	-	-	4
		4		2	2				
1.3	Діалектика як учення про розвиток. Закони та категорії діалектики.	6	2	2	2	4	-	-	4

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023						
		Стор. 12 із 28							

	Співвідношення законів діалектики та суспільних законів у діяльності сучасного українського суспільства.	4		2	2				
1.4	Філософське вчення про буття	8	2	2	4	6	2	-	4
1.5.	Проблема людини у філософії	4		2	2	4	-	-	4
1.6.	Свідомість, її походження та сутність.	8	2	2	4	2	-	-	2
1.7	Пізнання та освоєння людиною світу.	4		2	2	2	-	-	2
1.8	Особливості наукового пізнання. Наука як культурний і цивілізаційний феномен	4		2	2	2	-	-	2
1.9	Модульна контрольна робота №1	6		2	4	-	-	-	-
Усього за модулем № 1		62	10	22	30	30	4	-	26-
Модуль № 2 «Філософські проблеми суспільства»									
2.1	Суспільство як форма спів-буття людей.	3 семестр				4 семестр			
		8	2	2	4	14	2		12
2.2	Суспільне виробництво як спосіб буття людини в культурі.	8	2	2	4	14	2	-	12
2.3	Духовна культура суспільства та її структура.	5		2	3	-	-	-	11
2.4	Філософія історії	8	2	2	4	14	2	-	12
2.5	Стратегія майбутнього	6	1	2	3	14	2		12
2.6	Модульна контрольна робота № 2	8		2	6				
2.7.	Контрольна робота (ЗФН) (домашня)					8			8
Усього за модулем № 2		43	7	12	24	75	4	4	67-
Усього за навчальною дисципліною		105	17	34	54	105	8	4	93-

Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).

Для студентів ЗФН – завдання для виконання розробляються автором робочої програми. Навчальні матеріали затверджуються протоколом засідання випускової кафедри, доводяться до відома студента індивідуально і виконуються відповідно до методичних рекомендацій. Наприклад, номер варіанту теоретичної частини та завдання дорівнює сумі трьох останніх цифр індивідуального навчального плану студента.

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія »	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 13 із 28	

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: проблемна дискусія, мозкова атака, кейс-презентація тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Філософія: підручник / І. Бичко, В. Ярошовець, В. Бугров. – Київ : Центр учбової літератури, 2023. – 648 с.

3.2.2. Філософія: підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо. – Ужгород : Говерла, 2021. – 440 с.

3.2.3. Філософія: підручник / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, І. В. Бойченко та ін.; за ред. І. В. Надольного. – Київ : Вікар, 2017. – 621 с.

3.2.4. Філософія: підручник / за ред. Л. Г. Дротянко, В. І. Онопрієнко, О. А. Матюхіної. – Київ: НАУ, 2014. – 720 с.

3.2.5. Сандюк Л. О. Основи філософії: підручник / Л. О. Сандюк. – Київ : Центр учбової літератури, 2023. – 412 с.

3.2.6. Філософія : підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. – 440 с.

3.2.7. Соціальна філософія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для самост. роботи / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна ; за ред. д. філос. н., проф. В. О. Ананьїна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 299 с. – URL : <http://surl.li/fwysaq>.

3.2.8. Предборська І., Ганаба С. Філософія історії: підручник / І. Предборська, С. Ганаба. – Суми: Університетська книга, 2023. – 232 с.

3.2.9. Дротянко Л. Г. Філософія наукового пізнання / Л. Г. Дротянко. – Київ: НАУ-друк, 2010. – 224 с.

3.2.10. Філософія: хрестоматія / за ред. Л. Г. Дротянко, О. А. Матюхіної, В. І. Онопрієнка. – Київ: НАУ, 2009. – 244 с.

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 14 із 28	

Допоміжна література

3.2.11. Філософія: хрестоматія: у 2 т. / заг. ред. І. С. Добронравової, О. В. Руденко. – 2-ге вид., доп. – Київ: Київський університет, 2020.

3.2.12. Дротянко Л. Г., Орденів С. С. Теоретичні засади філософії комунікації: практикум / Л. Г. Дротянко, С. С. Орденів. – Київ: НАУ, 2021. – 42 с.

3.2.13. Дротянко Л. Г. Феномен фундаментального і прикладного знання: постнекласичне дослідження / Л. Г. Дротянко. – Київ: Європ. ун-т фінансів, інформ. систем, менеджм. і бізнесу, 2013. – 423 с.

3.2.14. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський. – Київ: ПАРАПАН, 2003. – С. 8-21.

3.2.15. Суходуб Т. Д. Навколо розуміння філософії: історико-філософські дискусії ХХ–ХІ століть // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: зб. наук. праць. – 2023. – №1 (37). – С. 76-81.

3.2.16. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарука та ін. – Київ: Абрис, 2002. – 978 с.

3.2.17. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посібник / за ред. Л. В. Губерського. – Київ: Знання, 2012. – 621 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Репозитарій НАУ: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/58406>

3.3.2. НТБ НАУ: <https://www.lib.nau.edu.ua/>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія »	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 15 із 28	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1 (для дисциплін де **передбачено екзамени**)

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів		Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навч-ня		Денна форма навч-ня	Заочна форма навч-ня
4,5 семестр					
Модуль № 1 «Філософська пропедевтика»			Модуль № 2 «Філософські проблеми суспільства»		
Вид навчальної роботи	бали	бали	Вид навчальної роботи	бали	бали
Відповіді на теоретичні питання, тощо під час аудиторної роботи на практичних заняттях (8б × 2)	16	8	Відповіді на теоретичні питання, тощо під час аудиторної роботи на практичних заняттях (8бх2)	16	8
Виконання завдань експрес-контролю під час практичних занять (9 бх1)	9	12	Виконання завдань експрес-контролю під час практичних занять (9 б × 1)	9	12 б
			Виконання контрольної (домашньої) роботи		20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 15 балів</i>		–	<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №2 студент має набрати не менше 15 балів</i>		–
Виконання модульної контрольної роботи №1	15		Виконання модульної контрольної роботи №2	15	
Усього за модулем №1	40	20	Усього за модулем №2	40	40-
Усього за модулями №1, №2				80	60
Семестровий екзамени				20	40
Усього за дисципліною				100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 1).

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10–01–2023
		Стор. 16 із 28	

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить **підсумкову семестрову рейтингову оцінку**, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 2).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 17 із 28

Додаток 1

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	

68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія »	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2023
		Стор. 20 із 28	

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія »

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 21 із 28

Узгоджено

(Ф 03.02 – 111)

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ ГАРАНТАМИ

№ пор.	Підпис	Власне ім'я, прізвище	Назва освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Дата
1	Погоджено			
2	Погоджено			
3	Погоджено			
4	Погоджено			
5	Погоджено			
6	Погоджено			
7	Погоджено			
8	Погоджено			
9	Погоджено			
10	Погоджено			
11	Погоджено			
12	Погоджено			

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія »

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 22 із 28

№ пор.	Підпис	Власне ім'я, прізвище	Назва освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Дата
13	Погоджено			
14	Погоджено			
15	Погоджено			
16	Погоджено			
17	Погоджено			
18	Погоджено			
19	Погоджено			
20	Погоджено			
21	Погоджено			
22	Погоджено			
23	Погоджено			
24	Погоджено			
25	Погоджено			

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія »

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 23 із 28

№ пор.		Підпис	Власне ім'я, прізвище	Назва освітньо- професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Дата
26	Погоджено				
27	Погоджено				
28	Погоджено				
29	Погоджено				
30	Погоджено				
31	Погоджено				
32	Погоджено				
33	Погоджено				
34	Погоджено				
35	Погоджено				
36	Погоджено				
37	Погоджено				
38	Погоджено				

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія »

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 24 із 28

№ пор.	Підпис	Власне ім'я, прізвище	Назва освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Дата
39	Погоджено			
40	Погоджено			
41	Погоджено			
42	Погоджено			
43	Погоджено			
44	Погоджено			
45	Погоджено			
46	Погоджено			
47	Погоджено			
48	Погоджено			
49	Погоджено			
50	Погоджено			
51	Погоджено			

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія »

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 25 із 28

№ пор.	Підпис	Власне ім'я, прізвище	Назва освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Дата
52	Погоджено			
53	Погоджено			
54	Погоджено			
55	Погоджено			
56	Погоджено			
57	Погоджено			
58	Погоджено			
59	Погоджено			
60	Погоджено			
61	Погоджено			
62	Погоджено			
63	Погоджено			
64	Погоджено			

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія »

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 26 із 28

№ пор.		Підпис	Власне ім'я, прізвище	Назва освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Дата
65	Погоджено				
66	Погоджено				
67	Погоджено				
68	Погоджено				
69	Погоджено				
70	Погоджено				
71	Погоджено				
72	Погоджено				
73	Погоджено				
74	Погоджено				
75	Погоджено				
76	Погоджено				
77	Погоджено				

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія »

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 27 із 28

№ пор.		Підпис	Власне ім'я, прізвище	Назва освітньо- професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Дата
78	Погоджено				
79	Погоджено				
80	Погоджено				
81	Погоджено				
82	Погоджено				
83	Погоджено				
84	Погоджено				
85	Погоджено				
86	Погоджено				
87	Погоджено				
88	Погоджено				
89	Погоджено				
90	Погоджено				

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Філософія »

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 8-12.01.10-01-2023

Стор. 28 із 28

№ пор.		Підпис	Власне ім'я, прізвище	Назва освітньо- професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Дата
91	Погоджено				
92	Погоджено				
93	Погоджено				
94	Погоджено				
95	Погоджено				
96	Погоджено				